

Вёрентү

Шкул шәпи ял
сыннисене те пәшәрхантарать

Нумаях та вәхәт иртмере, шкул тенкеләсем вёренекенсемпе сывпуллашрәс. Сәне вёренү сүлө пусланаси те вара кунран кун сывхарать. Савна май райони хәш-пёр шкул шәпи ыйтулла пулса тарать. Вёсен статусне пёчкелетесе е пачах хупасси вёренекенсен йышә чакнипе сыхәннә. Вёренекене шкулта тытса тама сүлти шайран уқса уйәрәсә. Сак сумма пирён районта кашни вёренекен пушне ватаман 12480 тенкәпе танлашар. Тивеш шкуләнче вара 20980 тенкәне ситет. Савән пек йывәр лару-тарәва сүтсе явма пухәнчәс те ёнтә июль 17-мешәнче Тивешри пётәмешле пелү паракан шкулта. Пухәва район администрацийән пусләхә Ю.А. Иванов, вёрентү, сәмрәксен политикин тата физкультурәпа спорт пайән ертүси Л.И. Мочалов, Рәсәй Геройё Е.Г. Борисов (сан үкерчәк), вёренекенсем, ял сыннисем хутшәнчә.

Ку шкулта қасалхи вёренү сүләнче 66 ача вёреннә. Сак цифра районта чи пёчкәни. Малаллахи вёренү сүләнчә үкерчәк татах та йывәр-тарах. Ситес авән уйәхәнчә шкулти партәсем хушшине 52 ача ларә. Сапла вара ку цифра малалла та сүлсеренех пёчкеләнсех пыратә.

Қасалхи вёренү сүләнчә шкул тенкеләпе сывпуллашакансемшән хәш-пёр сәненләх пулчә, патшаләхән пёрләхлә экзаменне эксперимент шучәпе тытрәс. Ку

енәпе райони пётәмешле үкерчәк япәх мар. Экзамен пахаләхне балсемпе хаклашә. Анчах шөл пулин те чи пёчкә балл пухнисем каллех Тивешсем. Сәлтавне вара шкул директорё В.А. Федотова саплахә аңлантарса пачә:

— Шкула сүрекен ачасен хисепә темисә сулах ёнтә пёчкеләнсе пыратә. Савна май шкул статусне сыхласа хәварас тесе, ку шкула Эләк райони кёрекен тата ытти

шкулсенчи ачасене те йыкравланә. Экзамен баләсене тишкернә май ытти шкулсенчен килнә вёренекенсен кәтартәвәсем чәнах та япәх. Паллах айәпа вёсенче кәна шырани тёрәсех те мар пулчә. Сапах та вёренекенән ёс кәтартәвә ачасен пеләвәнчә яр уссән паләр-малла. Юлашки сүләнчә Чәваш Республикин Президентчә Н.В. Федоров шкулсем

сине пысәк тимлөх уйәрәт. Грантсем илме, тёрлө про-граммәсене хутшәнма, сапла майпа пеләвә ытла-рах тултама, хушма уқса сәне илме майсем туса парать. Акә тәсләх вярәнне Нискәссиле Калайкәсси шкуләсене иләр-ха, еплерех пысәк ситәнүсем тума пултарчәс, сүллә шая сёкленчәс. Паянхи куна вара Тивеш шкуләнчә вёсенче тивәснисем те, чи пысәк кәтегориллә пёр учитель те сукха. "Чи лайәх учительсем пысәк ёс уқси илме тивәслә, япәх вёренекенсенчен вара шкулән хәтәлмалла", — тет пирён Президент. Сәма х май, районта ун пек тәсләхсем пулчәс те ёнтә.

Ситменлөхсене кәна асар мар, вёсем пулин те пур, лайәх енесене те паләртар. Кунта ятарлә про-филлә классем уснә. Хёр ачасем сёвәс-мотористка, арсын ачасем тракторист специальносәсене алла илсе тухәсә. Сакә пите вярәннә утам, мөншән тесен район тулашне тухмасарах, ытлашхи уқса тақакламасарах пурнә сүлә сине тама май парать. Ситменнине кунта пурәнакансем таван хушәләхә тахсанах сывпуллашнә.

Ял сыннисене татах тепёр йывәрләх, шкул статусне улштарас ыйту пәшәрхантарать. Кёсен каласан, ачасен хисепә чакһаран 11 класс вёренмелли шкултан 9 сүл вёренмелли шкул туса хумалла. Пәшәрхану вара вёсен калашәвәнчә, чылай-

ашән куёсем шывланнинчен те кураңчә. Епле-ха унсәрән, таван ялан, сәмрәксен шәпийё вәт-ха.

Шкул сүрчә пысәк, тирпейлө те хәтлә, ачасемшән меллө спортзал пур, кунта Е.Г. Борисов ячәллә патриотика клубё йёркеленә. Савән пекех вәл ларнә парта та упранать-ха. Стена сични унән пысәк портречә кунта вёренекенсене хәюллә та маттур пулма хистет. Евгений Германович Сурсёр Кавказра хәсметре тәна чух виләме сәнтәрсә Рәсәй Геройё пулса тәчә. 1998 сүлта сара кайнаскер, 2000 сүлхи февралән 21-мешәнчә Рәсәй Федерацийән Президентчән Указәпе киләшүллән Сурсёр Кавказри саккуна пәсса йёркеленә сар формованийәсене пётәрнә чух тунә хәюлләхпа патшәрләхән Рәсәй Геройән ятне, "Ылтән сәлтәр" медале тивәснә. Чәнах та паянхи сәмрәк арәвән камран тәсләх илмелли пурах. Шкул ачисем вара вәл тәтәшах тёл пулусем ирттерет. Шкулән шәпи йывәрләхә пулни Евгений Германовича та пите пәлхантарчә. Сапла вара пурте пёрле сине тәрса ыйтнине Рәсәй Геройё вёреннә шкулән статусне улаштармасәр пёр сүлтәләк хушши хәварас, савна май сәненлөхсем тупса, шкул ёсне йёркене кәртес тесе йышәнчә район пусләхә вёсен хуйхине тәпе хурса.

Р. МАКАРОВА.

Суд ларәвәнчен

Ачасем сине нихәсан та
алә сәклемелле мар

Вәхәт таппине темисә тесәткә сүл каярах кусарса пәхар-ха. Ялти учитель пысәк сумлә, хисепри, тәсләх илмелли сын пулнә. Мөншән тесен аслә пелү илнисем пите сахаллән шутланнә. Чылайашән вара сак професиие алла илме те майё пулман. Паллах паянхи пурнәса ун чухнехипе танлаштарайман. Сапах та учитель тәсләх вярәннәх хурас килет. Сулав яләнчә суралса уснә Николай Димитриевич Григорьев пири суд заләнчә янәранә приговор вара чылайашәшән икбеленү туйәмә хускатрә. Ку айәплав ёсне район прокурорё С.А. Фирсов ертсе пычә.

Халә вара Турай шкулә сывәхнәх пурар-ха. Николай Димитриевич сак шкулта математикәна вёрентет. Ун сине Рәсәй Федерацийән "Вёрентү" сакунән 15 ст. 6 пайёпе, Чәваш Республикин Муркаш районенчи Турай шкулән Уставёпе тата должносри инструкцие киләшүллән пысәк тивәс тиеннә. Анчах та 2006 сүлхи ноябрән 23-мешәнчә 12 сәхет сүлрех асаннисене сәмсәррән пәсни куранатә. Сапла вара геометри урокә вәхәтәнчә, пукал сичне ларакан 1990 сүлта суралнә 10 "б" класс арсын ачине хәлхисенчен сәклет. Сакна

унән хәлха сични чөрәксем те сирәплетесә. Темисә хутчен урипе талат. Сак ёс класри ытти ачасем умәнчә пулса иртет, ача вәл ятарласа тунә. Сапла вара учитель квалификацияне илнәскер хәйән айәпне йышәннә тата үкәнет.

Сак пәтәрмах Григорьев ача хәйне урок вәхәтәнчә йёркесәр тытнине тата хәйән кәмәл-туйәмне тытса чарайманнипе сыхәнтарать. Педагогика ёсәнчә 30 сүл ёс опычә пухма ёлкәрнәскер вёренекенрен қасару ыйтат. Анчах та кәмәл-туйәм капласна килнә вёренекенән ёсә илемлех пулса тухайман.

Инкәк туснә арсын ача Тушқассинчә асламәшәпе пурәнәт, ашә-амәшә Чулхула обласәнчә тәпләннә. Вёренекен ку предмета аван пелнә, анчах та темшән "5" палләсәмех илеймен. 4-меш урок вәхәтәнчә вёренекен доска умне тухат. Задачәна шутлама пуслатә кәна ачашән ку задача ытла сәмәл пулнине тата "3" палләрән ытла лартса памассине паләртарәт вёренекен, вярәна ларма хушар. Доска умне вара урәх ачана чәнет. Лайәх паллә илме ёмәтленекенскер кәмәлә хушәләт, мел курупкине йвәтат. Анчах та мел сәре үкет. Учитель хуш-

нипе мела илет, урәх парта хушшине ларать, геометри урокәнчә урәх ёслемессине паләртарәт. Сакә вара учитель кәкәрен кәларать, сүлрех асаннә ёсә пурнәсләт. Вёренекен сәв вәхәтра сәвах сярассине пелтерет. Сакна класри 14 ача курасть. Сак класри пур свидетелә те сүлрех асаннине, ыратнәран ача кәшкәрсә янине, кушә шывланнине паләртарәт. Савән пекех математика учителәшән кун йышши хәтлану пёрре кәна мар пулнине асанчәс унта ёслекенсем, вёренекенсем. Сак пәтәрмах хысәсән 7-меш класра вёренекен тепёр ача та вёренекен йёркесәр хәтланәвә пири пелтернә. Савән пекех унән айәпне сярса панә ытти кәтартусем те сирәплетесә.

Сүлрех асаннә пәтәрмах пири Рәсәй Федерацийән УК 116 ст. 2 пайёпе тата 56 статьяпа уголовнай ёс пусарнә. Сапла вара приговор йёркисем янәрарәс. Николай Димитриевич Григорьевән пёр сүлтәләк хушши ёслесе юсанмалла, тупашән 15 процентне патшаләх шутне кусармалла, инкәк туснә ачана пёр пин тенкә компенсацилемелле турәс. Савән пек вәсләнчә 30 сүл хушши вәй хунә учителән ёсә.

Р. ИЛЛАРИОНОВА.

Милицы
хроникнченСынләха сүхатас
марччә

Шалти ёссен пайән дежурнай уйрәмне тәтәшах вәл е ку пәтәрмах пири пелтересә. Сапла майпа инкәк туснисем пакулнисенчен пуләшү кәтесә. Акә Очәкәсси яләнчи пёр хушәләхран пелтересә: "Эпир сывәрнә вәхәтра мунчәна кәнә, саратнә". Милицы сотрудникәсем вара, пелтереве илтнә хысәсән вәра-хураха тытма сула тухәсә.

Терәсләв, тәпчәв ёсәсене туса ирттернә хысәсән сакә паллә пулат. Сак ялтах пурәнакан, сүхату тунисен пускилө ямәттинне пите юратнә тет. Сапла вара пиләкне ытлаха авма юратман 39 сүлхи арсын 22-4 сәхетсенчә мунчана кәрет. Унтан 40 литр кәрекен алюминий фляга тата вунә литр кәрекен икә витре вәрласа тухат. Сакскер ытти чухне те сак ёспе апапаланама кәмәлләнә-ши? Тен вәра сүлө сине тәнаскер халә үкәнет те пулчә. Епле-ха унсәрән, уголовнай ёс пусарнә вәт.

Акә тата Кәрекас яләнчә пёр пәтәрмах пулса тунә. Июль 9-мешәнчә 7 сәхетре 66 сүлхи хәрарам хушәләнчә Сәнен Шупашкар хулинчә пурәнаканскер килет. Вёсем хушшине ятласу пусланатә. 32 сүлхи арсын вёриленсе кайнаскер 4 ком-форкәллә газ плитине урапа темисә хут тапса ватат. Кәра силәлләскер сакәнна кәна сярлахламәст. верандәри тата пуртри кантәксене сапса сәмәрет. Ку тәләшпә РФ УК 167 статьяпа уголовнай ёс пусарнә.

Пичете райони шалти ёссен материаләсем тәрәх хәтәрленә.

Тав тәватпәр

Муркаш яләнчә пурәннә Мария Ефимовна Никитинана юлашки сүла асатма пуләшнәшән тата пирён хуйхәна пёрле пайланәшән тавансемпе кәртәсене тата ыра кәмәллә ял сыннисене чөререн тав тәватпәр.

Осинкинсен сәмий.

Спорт

Сәнтәрсә паллә

Қасалхи июль 18-мешәнчә тытәнса июль 2-мешәнчә районта ёс сыннисен спартакиади шучәпе предприятиемпе организацисен командисем хушшине футболла виләссине чемпионат иртнә. Унән итөгәсене район администрацийән вёрентү, сәмрәксен политики тата физкультурәпа спорт пайәнчә июль 16-мешәнчә пётәмлетнә. Амәртусене 4 команда хутшәннә. Йышәннә вярәнсем сапла: 1-меш вярәнә ИП «Никита», 2-меш вярәнә Шуйцев ячәллә клуб, 3-меш вярәнә «Ориноно» хушәләх тата 4-меш вярәнә Ильич яч. хис. хушәләх. Сәнтәрсә-команда диплома, кусса сүрекен кубока тата тәп парнене — такана тивәснә.

Пелтерәсем. Объявления

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ СОЮЗ КРЕДИТНЫХ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ КООПЕРАТИВОВ ГРАЖДАН

ПРЕДОСТАВЛЯЕМ КРАТКОСРОЧНЫЕ

ЗАЙМЫ

ПРИНИМАЕМ НА ХРАНЕНИЕ

СБЕРЕЖЕНИЯ

14 - 30 % ГОДОВЫХ

Наше представительство в с. Моргауши филиал КПКГ "Агрокредит": ул. 50 лет Октября, д.23, тел. 2-18-13

Моргаушскому райпо требуются продавцы на постоянную работу. Обращаться в отдел кадров, тел.: 2-19-40.

Требуются рабочие на уборку картофеля, зарплата высокая. Жилье и питание бесплатное. Адрес: Нижегородская обл., Спасский район, с. Кр. Ватрас. Тел.: 8-902-687-01-77; 8 (831) - 265-33-249 (дом.). Александр.

Продается амбар деревянный с крышей, верандой размером 5Х6 м., бетономешалка 0,5 куб. Тел.: 8-960-301-82-14.

Продаю новые сегментную и роторные косилки КРР 1,9 на трактор Т-25. Тел.: 8-927-861-93-85.

Продаем цемент, шифер семиволновый, восьмиволновый, плоский, рубероид, лаки, краски, обои. Обращаться: с. Моргауши, магазин «Рука мастера». Тел.: 8-903-346-40-58.

1-5.

Администрация Моргаушского района сообщает о наличии следующих свободных земельных участков к распределению на правах аренды, для организации базы отдыха, из земель сельскохозяйственного назначения, расположенных на территории Ильинского сельского поселения Моргаушского района Чувашской Республики:

№ п/п	Месторасположение земельного участка	Кадастровый номер участка	Целевое назначение	Площадь кв. м.
1	Участок находится примерно в 850 м. по направлению на юг от ориентира жилой дом, расположенного за пределами участка, адрес ориентира: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ильинское сельское поселение, выс. Васильевка, ул. Прибрежная, дом 5.	21:17:03 01 01:0102	Для организации базы отдыха	46315

Заявления от индивидуальных предпринимателей и юридических лиц принимаются в течении месяца со дня выхода настоящей публикации по адресу: 429530, село Моргауши, улица Мира, дом 6 (здание администрации), кабинеты № 312 и 317, с 8-00 час. до 17-00 час. ежедневно, кроме выходных дней. Телефон для справок: 2-12-66.

Продается первотелка черно-пестрой породы. Обращаться по тел.: 8-927-666-24-98.

Приходской совет храма с. Шатракасы приглашает всех на торжественную службу в честь 105-летия храма Покрова пресвятой Богородицы и освящения придела храма, который состоится 28 июля 2007 года. Начало богослужения в 8-00 часов утра.

ОВД по Моргаушскому району выражает глубокое соболезнование милиционеру взвода ППСМ старшему сержанту милиции Саптееву А.В. по поводу кончины матери

САПТЕЕВОЙ
Валентины Евдокимовны.

ГУП ЧР "Моргаушский издательский дом"

Моргаушская районная газета
"СЕНТЕРУ ЯЛАВЭ"

УЧРЕДИТЕЛИ:

Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.

Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики "Моргаушский издательский дом".

Директор-главный редактор
А.И. ТИХОНОВ.АДРЕС: 429530, Чувашская Республика, село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36, заместитель главного редактора - 2-12-82, бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни, социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам. Печать офсетная, объем 1,5 п. листа. Тираж 3410. Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану сүлөпә». Время подписания в печать в 17 час. 20 мин., подписано - в 17 час. 20.07.2007 г. Заказ Дежурный по номеру МАКАРОВА Р.А. ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.